

Ενέργεια 2.1.3 : Ενίσχυση βιβλιοθηκών

Η Ενέργεια των σχολικών βιβλιοθηκών με την ίδρυση των 499 πρώτων αποτελεί καθοριστικό εργαλείο υποστήριξης των Ενεργειών, που στοχεύουν στην αναβάθμιση των σπουδών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Ειδικότερα, η Σχολική Βιβλιοθήκη με την οποία συναρτάται το Εκπαιδευτικό σύστημα εξασφαλίζει :

- Υποστήριξη των εκπαιδευτικών στόχων του αναλυτικού προγράμματος.
- Ανάπτυξη της συνήθειας για διάβασμα και δια βίου χρήση της Βιβλιοθήκης.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων εντοπισμού της πληροφορίας.
- Εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.
- Πρόσβαση σε εθνικά, τοπικά και διεθνή δίκτυα.
- Οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και την αποστολή των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι γενικοί στόχοι της Ενέργειας είναι δύο. Ο πρώτος αφορά τις Βιβλιοθήκες των επιμέρους Ιδρυμάτων (κάθετος στόχος) και είναι:

- η σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με το ενοποιημένο on-line γνωστικό περιβάλλον της Κοινωνίας της Πληροφορίας,
- η υποστήριξη της διδασκαλίας των μαθημάτων των Προγραμμάτων Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών με σύγχρονες μεθόδους,
- η διευκόλυνση του ερευνητικού έργου των ερευνητών ΑΕΙ και ΤΕΙ,
- η υποστήριξη της εκπαίδευσης από απόσταση και της δια βίου εκπαίδευσης,
- η μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού στην εκπαίδευση.

Ο δεύτερος αφορά τον συντονισμό και την εξασφάλιση συνεργασίας μεταξύ όλων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (οριζόντιος στόχος), με τελικό ζητούμενο την επίτευξη οικονομίας σε πόρους και τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών για το σύνολο των συμμετεχουσών Βιβλιοθηκών.

Η Ενέργεια περιλαμβάνει ενδεικτικά τις ακόλουθες κατηγορίες Πράξεων :

Κατηγορία Πράξεων α : Ολοκλήρωση της ανάπτυξης των πρώτων Σχολικών Βιβλιοθηκών και αξιολόγησή τους

Θα ολοκληρωθεί η ανάπτυξη των πρώτων Σχολικών Βιβλιοθηκών και θα αναδειχθεί το Δίκτυο των Σχολικών Βιβλιοθηκών σε βασικό κορμό σύνδεσης συνεργασίας και υποστήριξης των Σχολικών κοινοτήτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Θα ολοκληρωθεί ο εμπλουτισμός των συλλογών των Σχολικών Βιβλιοθηκών με έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό που δεν έχουν ακόμα παραλάβει. Για την επεξεργασία των συλλογών θα συνεχιστούν τα έργα προτυποποίησης, κωδικοποίησης που έχουν ήδη δρομολογηθεί καθώς και η παραγωγή εγχειριδίων και άλλων εργαλείων με παράλληλη αξιοποίηση του συλλογικού καταλόγου των Δημοσίων Βιβλιοθηκών.

Στη συνέχεια, θα αξιολογηθεί το έργο των Σχολικών Βιβλιοθηκών από εξωτερικούς αξιολογητές. Αναλυτικότερα θα επανεξεταστούν:

- Η βασική μελέτη προδιαγραφών Σχολικών Βιβλιοθηκών καθώς και άλλες τεχνικές προδιαγραφές που χρησιμοποιήθηκαν στην υλοποίηση του έργου.
- Το πακέτο επιμόρφωσης, όπου διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν διαφορετικές ανάγκες, ανάλογα με την κατηγορία των επιμορφούμενων.
- Ο κατάλογος των επιλεγμένων τίτλων του ΥΠΕΠΘ για τον οποίον πρέπει να ζητηθεί η κρίση των εκπαιδευτικών-χρηστών των Σχολικών Βιβλιοθηκών, των μαθητών και των υπευθύνων σχετικά με την πληρότητα, σκοπιμότητα και καταλληλότητα της συλλογής.
- Ο ηλεκτρονικός κατάλογος των συλλογών της σχολικής βιβλιοθήκης (ΑΒΕΚΤ), τόσο ως προς την φιλικότητα χρήσης του και την κάλυψη των αναγκών, όσο και ως προς την βιβλιοθηκονομική αρτιότητα και πληρότητα του περιεχομένου του.

Κατηγορία Πράξεων β : Ολοκλήρωση των έργων των Κινητών Βιβλιοθηκών

Στα πλαίσια αυτής της κατηγορίας Πράξεων θα καλυφθεί πλήρως το σύνολο των σχολείων που οφείλουν να εξυπηρετούν οι Κινητές Βιβλιοθήκες. Κρίνεται ότι θα πρέπει να υποστηριχθεί η λειτουργία των Κινητών Βιβλιοθηκών, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο έργο τους.

Κατηγορία Πράξεων γ : Δικτύωση της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.)

Θα δικτυωθεί η βιβλιοθήκη του Π.Ι. σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο με Σχολικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες καθώς και με την Κοινοπραξία Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Κ.Ε.Α.Β.), με στόχο την ανάδειξη και χρήση στην εκπαιδευτική πράξη του εκπαιδευτικού υλικού που διαθέτει.

Κατηγορία Πράξεων δ : Δημιουργία Κέντρου Συντονισμού και Υποστήριξης Σχολικών Βιβλιοθηκών (Κ.Σ.Υ.Σ.Β.)

Στόχος αυτής της κατηγορίας Πράξεων είναι η ορθολογικότερη ανάπτυξη και διαχείριση της πληροφόρησης προς τα σχολεία και τις Σχολικές Βιβλιοθήκες. Θα αναπτυχθεί δενδροειδής αμφίδρομος πληροφοριακός ιστός με στόχο την εξασφάλιση άμεσης και έγκυρης ροής τεκμηριωμένης πληροφορίας συμβατής με τους σκοπούς της σχολικής βιβλιοθήκης. Παράλληλα το Κ.Σ.Υ.Σ.Β. θα συμβάλλει στην ανάπτυξη υποστηρικτικών δράσεων για την οργανική ένταξη της σχολικής βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία και σε συνάρτηση με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, και θα μεριμνήσει για την παραγωγή εξειδικευμένου υποστηρικτικού υλικού. Θα υποστηριχθεί η προοπτική συνεργασίας του Κ.Σ.Υ.Σ.Β. με την Κ.Ε.Α.Β.

Κατηγορία Πράξεων ε : Ενίσχυση & εμπλουτισμός των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Η αναβάθμιση και ενίσχυση των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών αποτελεί στόχο αυτής της κατηγορίας Πράξεων. Στα πλαίσια αυτά προβλέπονται οι ακόλουθες δραστηριότητες :

- *Ενεργός συμμετοχή των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην υποστήριξη της εφαρμογής των Προγραμμάτων Σπουδών*

Οι νέες δραστηριότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες δεν σταματούν μόνο στον εντοπισμό των κατάλληλων πηγών για την υποστήριξη των μαθημάτων των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών. Στα πλαίσια αυτά

προβλέπεται η δημιουργία ηλεκτρονικού υλικού, ηλεκτρονικών διδακτικών βιβλίων και η εκπαίδευση χρηστών και προσφορά σύγχρονων υπηρεσιών πληροφόρησης τοπικά και από απόσταση.

- *Μειτεξέλιξη των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών σε κεντρικές λεωφόρους προσφοράς πληροφόρησης*

Οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ως κύρια κέντρα συγκέντρωσης και διάδοσης της πληροφόρησης, διαθέτοντας προσωπικό, που γνωρίζει τις μεθόδους και διαδικασίες οργάνωσης της πληροφορίας, θα μπορέσουν να διαμορφώσουν κεντρικά σημεία πρόσβασης στην ηλεκτρονική ή/και έντυπη πληροφορία που να καλύπτουν ευρέως τις ανάγκες των χρηστών τους. Η δημιουργία portals ή gateways, που θα προβλέπουν τις ανάγκες των ακαδημαϊκών και άλλων κοινοτήτων καθοδηγώντας τους χρήστες στις πιο κατάλληλες και αξιόπιστες πηγές, που διατίθενται μέσω του Διαδικτύου εξασφαλίζοντας γρήγορη και άμεση πληροφόρηση σε μια ποικιλία θεμάτων, είναι έργο που θα αναδειχθεί μέσα από δυναμικά σχήματα συνεργασίας βιβλιοθηκών σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Συντονιστικό ρόλο στη διαμόρφωση portals σε εθνικό επίπεδο μπορεί να έχει η Κοινοπραξία Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Κ.Ε.Α.Β.), συμβάλλοντας στον καθορισμό των σχετικών προτύπων.

- *Ανάπτυξη των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών ως φορέων υποστήριξης της εκπαίδευσης από απόσταση και της δια βίου εκπαίδευσης.*

Οι ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες σήμερα έχουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και διαθέτουν σημαντικό αριθμό πηγών σε ηλεκτρονική μορφή που μπορούν να είναι προσβάσιμες από απόσταση. Η συνέχιση της προσφοράς τέτοιου είδους υλικού και η αύξηση της ποσότητας αυτού του υλικού (ψηφιακού ή ψηφιοποιημένου) θα πρέπει να είναι ένας από τους βασικούς στόχους. Συμπληρωματικά με τη δημιουργία και διάθεση ψηφιακού υλικού, η προσφορά πληροφοριακής εργασίας από απόσταση και η προσφορά προγραμμάτων εκπαίδευσης στη χρήση των πηγών πληροφόρησης από απόσταση θα ολοκληρώσουν το ρόλο των βιβλιοθηκών στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και στην εκπαίδευση από απόσταση.

Παράλληλα, οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και η Εθνική Βιβλιοθήκη θα λειτουργούν ως φορείς προσφοράς εξειδικευμένων πληροφοριακών υπηρεσιών προς τις δημόσιες και σχολικές βιβλιοθήκες προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα να ενισχύεται η συνεργασία των φορέων αυτών.

▪ *Επέκταση του Συλλογικού Καταλόγου*

Ο Συλλογικός Κατάλογος θα επεκταθεί σε όλα πλέον τα Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και σε άλλες Βιβλιοθήκες, με στόχο ο Συλλογικός Κατάλογος των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών να μετεξελιχθεί σε Συλλογικό Κατάλογο όλων των Βιβλιοθηκών της χώρας. Ευθύνη του έργου θα έχει η Κ.Ε.Α.Β. (οριζόντια δράση).

Στα πλαίσια αυτά κατά κύριο λόγο:

1. θα συνεχιστεί ο εμπλουτισμός του Συλλογικού Καταλόγου, με τη συμμετοχή της Εθνικής Βιβλιοθήκης και άλλων Βιβλιοθηκών,
2. θα ενδυναμωθεί ο θεσμός και η λειτουργικότητα του Συλλογικού Καταλόγου, με την ανάπτυξη δομημένων ηλεκτρονικών θεματολογικών θησαυρών και τη μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα σημαντικών βιβλιοθηκονομικών εργαλείων, και
3. θα διαμορφωθεί σύστημα διΐδρυματικού δανεισμού (διαδανεισμού) του υλικού.

▪ *Αύξηση των συνδρομών σε επιστημονικό ηλεκτρονικό υλικό*

Θα αυξηθούν οι συνδρομές σε επιστημονικό ηλεκτρονικό υλικό μέσω της Κοινοπραξίας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Κ.Ε.Α.Β.), τόσο στον διεθνή όσο και στον Ελληνικό χώρο, με σύναψη συμφωνιών και με ελληνικούς εκδοτικούς οίκους για δημιουργία on-line υλικού στην ελληνική γλώσσα (όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, η βιβλία γενικής παιδείας) για χρήση μέσω του Διαδικτύου σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (οριζόντια δράση).

▪ *Αξιολόγηση δράσεων των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*

Θα δημιουργηθεί πρότυπο αξιολόγησης των έργων των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με παράλληλη εφαρμογή δεικτών απόδοσης.

- *Ηλεκτρονική καταχώρηση της «γκρίζας» βιβλιογραφίας*

Προτείνεται η συντήρηση και επέκταση της ειδικής υπηρεσίας (στη βιβλιοθήκη κάθε συμμετέχοντος Ιδρύματος), για την ηλεκτρονική καταχώρηση της «γκρίζας» βιβλιογραφίας που παράγεται σε κάθε Ίδρυμα (διπλωματικές, μεταπτυχιακές και διδακτορικές εργασίες, καθώς και τεχνικές αναφορές) με το κατανεμημένο ηλεκτρονικό σύστημα τεκμηρίωσης «ARTEMIS» που αναπτύχθηκε στο ΕΠΕΑΕΚ Ι και θα συνεχίσει να αναβαθμίζεται στο παρόν.

- *Συνεχής Επιμόρφωση Προσωπικού Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*

Κρίνεται αναγκαία η αναλυτική ενημέρωση και πρακτική άσκηση του προσωπικού των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών σε θέματα που αφορούν τόσο τις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης (αυτοματοποιημένη λειτουργία Βιβλιοθηκών, νέα προϊόντα και υπηρεσίες, πρότυπα), όσο και τη διοίκηση και ανάπτυξη των Βιβλιοθηκών, με βάση τις σύγχρονες διεθνείς τάσεις στο χώρο αυτό (εξ αποστάσεως εκπαίδευση, παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού για αυτομάθηση, κτλ.). Σημαντική στον τομέα αυτό είναι η συνεργασία και με Βιβλιοθήκες και Οργανισμούς του εξωτερικού για την άμεση ενημέρωση και εκμετάλλευση / υιοθέτηση των καινοτομιών που αναπτύσσονται στο τομέα των βιβλιοθηκών στον διεθνή και εθνικό χώρο.

- *Διεύρυνση και προσαρμογή των προσφερόμενων υπηρεσιών για την κάλυψη αναγκών των ατόμων με ειδικές ανάγκες*

Ακόμη και σήμερα, καμία ίσως ελληνική Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να καλύψει τις ιδιαίτερες ανάγκες χρηστών της, που ανήκουν στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Οι ανάγκες αυτές μπορούν σε αρκετές περιπτώσεις να καλυφθούν με την απόκτηση ειδικού υλικοτεχνικού εξοπλισμού. Σε άλλες, όμως, περιπτώσεις (π.χ.

άτομα τυφλά ή με μειωμένη όραση, άτομα με προβλήματα ακοής κτλ.), εκτός του υλικοτεχνικού εξοπλισμού, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών, η εκπαίδευση του προσωπικού των βιβλιοθηκών στην εξυπηρέτηση τέτοιων ατόμων, καθώς και η απόκτηση ειδικής μορφής υλικού.

- *Δημιουργία καταλόγων και ψηφιοποίηση υλικού της Εθνικής Βιβλιοθήκης*
Ειδική Πράξη είναι η ενοποίηση των υπολογιστικών συστημάτων της Εθνικής Βιβλιοθήκης, η απογραφή του υλικού, η δημιουργία υλικών υποδομής και η δημιουργία μιας βάσεως ψηφιακού υλικού εθνικής σημασίας σε μια σειρά αξόνων.